

IEGULDĪJUMS TAVĀ NĀKOTNĒ

The work is supported by a European Social Fund Project
No. 2009/0216/1DP/1.1.1.2.0/09 /APIA/VIAA/044

Viedo tehnoloģiju pētījumi Latvijā

Dr. Z. Bičevska, prof. Dr. J. Bičevskis,
M.sc. dat. E. Diebelis, Dr. K. Rauhvargers

25.10.2011.

LATVIJAS
UNIVERSITĀTE

Datorsistēmu problemātika mūsdienās

- ❑ Datorsistēmu veidotā infrastruktūra kļūst arvien sarežģītāka
- ❑ Organizāciju darbības nepārtrauktība ir saistīta ar IS pieejamību
  - ❑ Atteiču gadījumā nepieciešams ātri identificēt problēmas cēloni un to novērst
  - ❑ Vislabāk, ja atteiču nav nemaz

Pasaulē: autonomisko sistēmu idejas

- ❑ Definēts
  - ❑ IBM Autonomic Computing Manifesto, 2001
- ❑ "Sistēma, kas darbojas un uztur pati sevi bez ārējas iejaukšanās pat tad, ja mainās ārējie apstākļi"
- ❑ Šāda sistēma
  - ❑ Monitorē apkārtni
  - ❑ Interpretē iegūto informāciju
  - ❑ Diagnosticē
  - ❑ Adaptējas
  - ❑ Mācās no rezultātiem

Autonomo sistēmu realizācijas

- ❑ Plaša lietojuma servisi:
  - ❑ *Facebook, Google*: serveru sistēmas, kam cilvēka iesaiste nepieciešama tikai bojāto daļu nomaiņai
- ❑ Plaša patēriņa programmatūra:
  - ❑ *Skype*: paškonfigurācija, versiju atjaunošana
  - ❑ *Firefox, Chrome* u.c. pārlūkprogrammas – versiju atjaunošana
  - ❑ *e-Parakstītājs*: konfigurācijas pārbaudes

Praktiskā programmatūras būve

- ❑ Ierobežojumi
  - ❑ Izmaksas
  - ❑ Izstrādes termiņi
  - ❑ Kvalitātes nodrošināšana
  - ❑ Sarežģītības prasības pieaug
- ❑ Lai saglabātu konkurētspēju, efektīvi jāpārvalda visi ierobežojumu aspekti!

Viedās tehnoloģijas programmatūrā

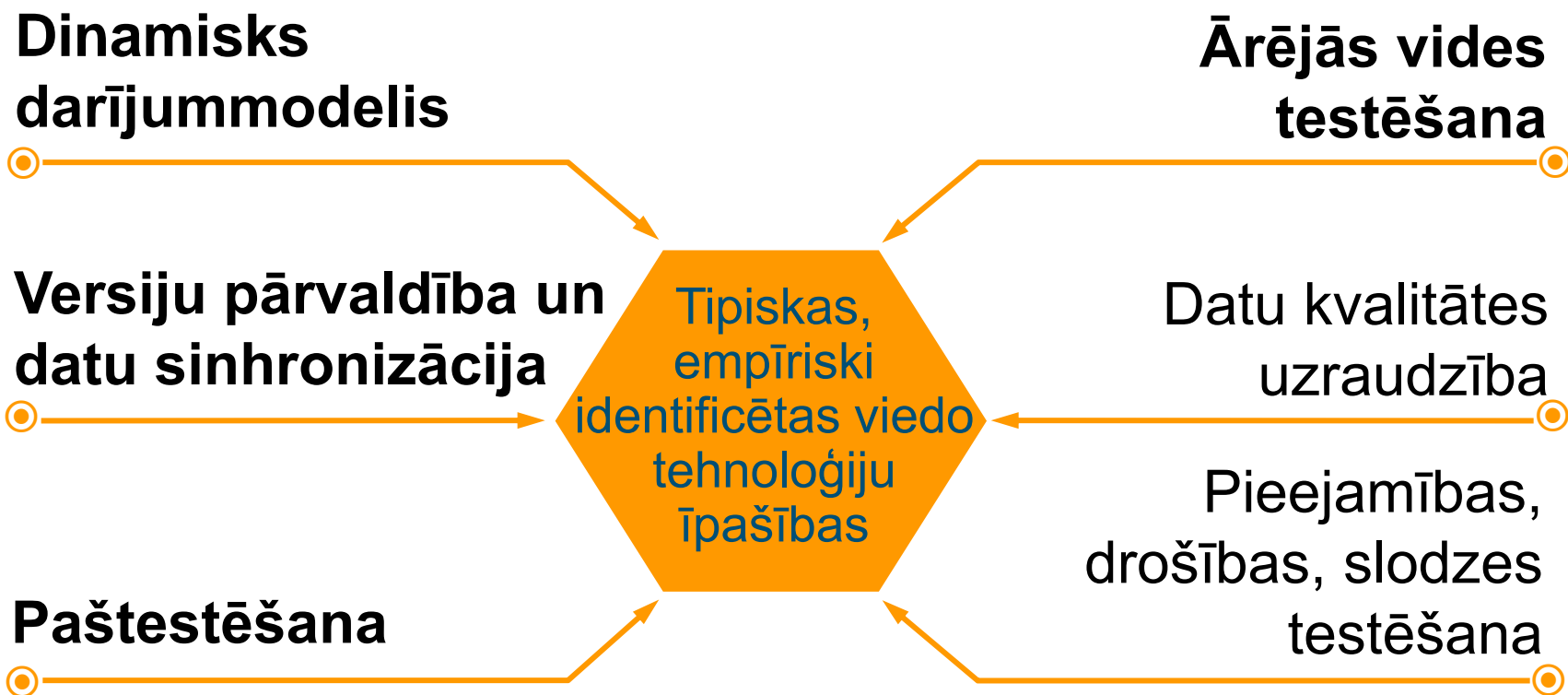
- ❑ Nefunkcionālo īpašību kopa, kas nodrošina programmatūras spēju
  - ❑ pieskaņoties mainīgai ārējai videi
  - ❑ adekvāti reaģēt uz neparedzētiem ārējiem un iekšējiem notikumiem
- ❑ Viedās tehnoloģijas atvieglo programmatūras uzturēšanu, papildināšanu un izplatīšanu

Viedo tehnoloģiju komponentes

- ❑ Programmatūras moduļus (viedkomponentes), kas nodrošina kādas viedās tehnoloģijas realizāciju:
  - ❑ būvē universālus, labi dokumentētus
  - ❑ testē
  - ❑ iekļauj biznesa programmatūrā jau izstrādes laikā
  - ❑ darbina un konfigurē kopā ar programmatūru lietošanas vidē

Viedo tehnoloģiju īpašības

Dinamisks darījummodelis

- ❑ Domēnspecifiska valoda biznesa likumu aprakstīšanai (piem., *BiLingva*)
- ❑ DSL interpretators
- ❑ Komponentu bāzēta izstrāde biznesa notikumu realizācijai
- ❑ Sekmīgi pielietots vairākos ES fondu projektu administrēšanas rīkos
- ❑ Ieguvums:
uzlabo sistēmanalīzes-izstrādes pāreju

Versiju pārvaldība

- ❑ Programmatūras jauninājumu automātiska uzstādīšana:
  - ❑ klientu darbstacijās
  - ❑ servera puses risinājumos
  - ❑ datubāzes shēmas izmaiņas
- ❑ Sekmīgi pielietots projektā ar vairāk nekā 3000 lietotājiem visā Latvijā un mazākos projektos
- ❑ Ieguvums
  - samazināts instalēšanas un klientu apkalpošanas laiks

Paštestēšana ar uzkrātiem testu scenārijiem

- ❑ Mehānisms, kas ļauj ierakstīt un atspēlēt lietojuma gadījumus
- ❑ Rakstīšanas tipa operācijas veic testu datubāzē, kas identiska īstajai
- ❑ Izstrādes vidē ierakstītos testus var darbināt lietošanas vidē
- ❑ Aprobēts daudzlietotāju risinājumā ar stingru versiju politiku
- ❑ Ieguvums:
  - viegli veikt atpakaļsaderības testus
  - var izmantot lietotāju apmācībām

Vides testēšana

- ❑ Programmatūras spēja pārbaudīt vides piemērotību darbam
  - ❑ instalācijas brīdī
  - ❑ katrā lietošanas seansā
- ❑ Prasības pret vidi aprakstītas domēnspecifiskā valodā
- ❑ Aprobēts
  - ❑ klienta programmatūras testi: projektā ar 3000 lietotājiem
  - ❑ servera puses risinājumam, kam ir vairākas variācijas un daudz laidienu
- ❑ Ieguvums:
  - ❑ precīza problēmu diagnostika,
  - ❑ konfigurācijas kļūdu atklāšanas ātrums

Rezultāti

- Izstrādātas vairākas komponentes, kas ļauj samazināt izstrādes un uzturēšanas izmaksas
- Metodika un pirmkoda paraugi pieejama kā *ERAF* projekta "Jaunu tehnoloģiju izstrāde informācijas sistēmu izveidei un integrācijai" rezultāti

PALDIES PAR UZMANĪBU!

Viedo tehnoloģiju pētījumi Latvijā.

Dr. Z. Bičevska, prof. Dr. J. Bičevskis,
M.sc. dat. E. Diebelis, Dr. K. Rauhvargers